

Con moitas mans faremos un mundo de cores

Un proxecto globalizador de Educación para a Paz que foi galardoado con varios premios e recoñecementos.

Trátase dun proxecto con enfoque transversal na Educación para a Paz pensado para nenos e nenas de 0 a 3 anos, ao que lle engadimos unha reflexión sobre a cultura no seu enfoque máis vivencial e próximo á infancia, onde os valores de cidadanía e as emocións representan os eixos desta experiencia dirixida a toda a comunidade educativa e a contorna.

O título expresa xa a nosa preocupación por buscar relacións harmoniosas, por ambientes cordiales e polos primeiros anos de vida que orienten aos nenos e nenas na convivencia, a igualdade, a solidariedade.

Trátase do achegamento ao concepto de paz a través de algo tan sinxelo como as propias mans que cobran protagonismo e se converten no fío condutor da proposta pedagóxica e que cada ano se abre e se enriquece con novos campos de traballo.

Os tipos de mans cos que traballamos son:

- **Mans que saúdan:** O saúdo é un dos primeiros xestos significativos que aprende o neno e nena as mans xogan un papel moi importante e significativo. Traballamos todo o relacionado coa importancia do saúdo, a comunicación, a cortesía, a linguaxe de signos...
- **Mans que acarician:** As mans échense de importancia á hora de mostrar ou recibir cariño. Esas caricias que dan seguridade, confianza, tenrura... e invitan a xogar co sentido do tacto, a compartir, a expresar. O traballo céntrase no afecto, a seguridade, a autoestima, o traballo sensorial...
- **Mans divertidas:** As mans teñen un gran compoñente de diversión, esas mans que case sen pretendelo son capaces de facernos sorrir, aplaudir, bailar, cantar... pequenos xestos que quizais non cambien a realidade, pero si que nos fan volver a ver, dános enerxía e ganas de arranxar o que non nos gusta.
- **Mans para compartir:** A escola como espazo para compartir; Traballamos todo o relacionado coa solidariedade, o agradecemento, os dereitos e deberes...
- **Mans amigas:** A través de mans amigas establecemos relacións cos nosos compañeiros e estamos construindo o noso concepto de amizade.
- **Mans que coidan:** Esas mans que están sempre aí para coidar de nós, mans expertas, mans coidadoras, mans coñecidas... esas mans que son tan importantes e que precisan que as coidemos, esas mans coas que nos coidamos, con que coidamos dos demais e do noso arredor.
- **Mans que axudan:** É importante darnos conta de que para camiñar por esta vida necesitamos axuda e propoñemos experiencias que nos axuden a vivilo; pero tamén é importante que sexamos conscientes de que tamén podemos axudar en moitas ocasións.

➤ **Mans para descubrir e crear:** Levannos á relación que mantemos co noso entorno, un espazo que nos invita a ser explorados, experimentados, manipulados, analizados e modificados ou cambiados. Necesitamos dar rienda solta á nosa creatividade que vai unida á imaxinación e á fantasía e que nos permite, a través de multitude de linguaxes, comunicar os nosos sentimentos e emocións.

Son numerosas as áreas de traballo que abarca este proxecto, entre elas destacamos:

- Personaxes como recurso motivador, sorprendente e creativo: Son os encargados de introducirnos en novas experiencias e de acompañarnos en moitos momentos. Foron entrando pouco a pouco na escola e cada un deles ten unha personalidade moi concreta. Son: Poquito, Capitan Tan, Pippi, Faustina e Don Sonriso.
- Todos os traballos relacionados coa autoestima
- As emocións
- O traballo dos dereitos e deberes dos nenos e das nenas: É fundamental nestes primeiros anos defender os dereitos que teñen e comezar a educar en dereitos. A escola ten o poder de visibilizar aos nenos e nenas, de facelos escoitar, de defender o seu dereito a ser escoitados, respectados e fomentar a súa participación como cidadáns, o que implica tamén deberes, toma de decisións e, polo tanto, a necesidade de aprender normas de convivencia.
- Semanas de Paz: Unhas semanas nas que todo o equipo de Carricanta e os nenos e nenas se convierten nunha experiencia que non é máis que a expresión dos nosos desexos interiores e transmitimos a nosa ilusión e as nosas vivencias ás familias.
- Multiculturalidad: a través do noso afillado da India Venkatesh
- Traballo específico coas familias: para que o proxecto adquira todo o seu sentido é moi importante a participación activa das familias. Son moitas as formas de participación, como exemplo sinalamos: festas e celebracións, obradoiros específicos, andainas, arte nas mans, maratóns de contos, presentacións...
- Mans de cores noutras contornas:

Creemos que para que un proxecto sexa completo ten que ir máis alá dos muros da escola, facer un oco no entorno máis próximo e permitir todas aquelas experiencias que o poidan facer medrar, completar e enriquecer.

- "Mans viaxeiras" é unha experiencia que permite que as mans saian de Carricanta e viaxan en forma de diferentes maletas ata as casas dos nosos nenos e nenas para continuar co que estamos a traballar na escola.
- Compartindo coa veciñanza: contacontos na biblioteca, participación coa AAVV, relación cas escolas da zona, relación cos comercios...

Teño o corazón contento

Baixo este título incluímos un proxecto de Educación para a Saúde baseado na importancia que sempre tivo en Carricanta todo o relacionado coa saúde e os hábitos e os cuidados que supón.

Dámoslle ao proxecto un dobre enfoque:

- Por unha banda, o enfoque persoal, como adulto responsable ou adulto na comunidade educativa, sendo o máximo responsable da escola promotora da saúde.
- Por outra banda, o enfoque educativo, onde centramos o noso traballo en protexer e "ensinar" aos nenos e nenas a protexerse.

O traballo dos hábitos e rutinas saudables segue a ser unha importante aposta no desenvolvemento deste proxecto, recoñecendo a importancia que o noso traballo ten nestas idades e a oportunidade de atopar multitude de momentos saudables ao longo do día sen esquecer que o noso traballo ten que ser complementario ao das familias, xa que é onde os nenos e nenas adquiren estes primeiros hábitos e, como escola, temos que complementar esta función formativa, de aí a importancia da coordinación e da complementariedade na que o primeiro beneficiario é o propio neno e nena.

Para a posta en marcha do proxecto facémolo a través das seguintes áreas de traballo:

- Saúde xeral
- Alimentación
- Hixiene
- O soño
- A vida saudable

En todas elas cobra especial relevancia o traballo de hábitos e rutinas, así como o traballo conxunto coa familia.

Mans seguras

Proxecto específico de Educación Viaria para garantir unha mobilidade segura dentro e fóra do centro educativo. Un proxecto que lévanos a asumir compromisos e responsabilidades con nós mesmos e con toda a comunidade educativa, ofrecendo e deseñando actividades e experiencias que fomenten en todo momento a adquisición de hábitos e rutinas que perduren para toda a vida.

Os contidos distribúense a través dos distintos tipos de mans que marcamos para o proxecto de Paz.

É a través do traballo dos distintos aspectos das mans que imos abarcar diferentes áreas do proxecto. De forma esquemática sinalamos:

- Mans que saúdán
 - o As rutinas
- Mans que acarician
 - o A familia e o equipo coidan de nós
 - o Comportamentos adultos
- Mans divertidas
 - o Xogos de simulación: circuítos
 - o Contos, poemas, cancións...
 - o Medios de transporte
- Mans para compartir
 - o Colaboración e participación das familias
 - Obradoiros
 - Charlas
 - Información
- Mans amigas
 - o Desplazamento fóra da escola
 - o Anquiñas: adaptación da proposta de Ancas de Stop Accidentes.
- Mans que coidan
 - o Perigos na escola
 - o Comportamentos
- Mans que axudan
 - o Poli
 - o Desprazamento
 - o Os medios de transporte que nos axudan
 - o Profesións
- Mans para descubrir e crear
 - o A cidade

Voz da Natureza: Educación Ambiental

O labor da Educación Ambiental está moi arraigado na escola e ocupa un papel importante no día a día, tanto na aula como fóra delas. É un proxecto ligado á Educación en valores e co que nos formamos como profesionais e como persoas. Levamos 23 anos asistindo á Convocatoria Voz Natura e cada ano deséñase un proxecto específico. Como todos os proxectos escolares, o proxecto ambiental recolle as inqedanzas e achegas do equipo educativo e o que estamos a vivir na sociedade.

Os espazos exteriores teñen un papel fundamental no deseño do proxecto e sendo fiel reflexo da nosa proposta ambiental e enchendo estes espazos de materiais e experiencias interactivas que nos leven a ser conscientes e responsables do noso entorno.

Como obxectivos nos marcamos

- Promover a educación ambiental global na escola, vinculada ao noso proxecto Educación en Valores e á nosa forma de entender e facer escola.
- Observar e valorar o noso entorno máis próximo, promovendo a súa conservación e coidado como un deber e un dereito como todos os cidadáns, xerando valores de respecto e compromiso, abordando os problemas ambientais que preocupan á nosa sociedade.
- Aprender a vivir na natureza dende a infancia a través da experiencia, sentila como propia, aprender a interpretar como é e por qué a natureza cambia.
- Identificar obxectos e situacións de risco que poidan ameazar o seu benestar e seguridade, buscando algunhas alternativas e asumindo responsabilidades e adquirindo hábitos e rutinas en materia de Educación Ambiental que perduren para sempre.
- Fomentar e facilitar a implicación das familias neste proxecto establecendo as canles de participación necesarias.
- Facer de Carricanta un fiel reflexo de todos os obxectivos que nos propoñemos.

Como áreas de traballo destacamos:

- Os elementos do noso medio: o clima, as enerxías renovables. Estacións
- O xardín e a xardinería: plantación, mantemento, elementos, árbores, plantas e flores. A horta ecolóxica. Os paseos e as estacións no xardín.
- Os animais: animais de xardín, o balneario de aves, o hotel de insectos, o formigueiro, a casa dos caracois, as abellas, os paxaros, a incubadora, os vermes de seda...
- Coidados e limpeza: cuadrillas, elementos...
- Reciclaxe e reutilización: hábitos de reciclaxe, o tren da reciclaxe, Reutilización e transformación. Consumo responsable.
- Sensibilización e consumo responsable: O recuncho das experiencias, o recuncho da auga, o traballo coas familias e a veciñanza

O proxecto medioambiental non só afecta ao traballo cos nenos, é unha aposta que incide na xestión e organización do centro onde nos comprometemos e nos responsabilizamos co noso entorno, asumindo os retos que están ao noso alcance e que se reflicten na Axenda 2030. .

En mans de avós e avoas

O tema dos "nosos maiores" é moi entrañable e próximo.

No caso dos nenos e nenas de Carricanta, a figura dos seus avós e avoas xoga un papel moi importante e todo o equipo comparte moitos momentos con estes avós e avoas que, nalgúns casos, están máis presentes na escola que os seus pais e nais. .

Hai varios anos deseñamos un proxecto concreto e tivemos a oportunidade de levar a cabo diferentes actuacións moi significativas que nos permitiron abrir horizontes.

Marcamos o punto de partida nos avós e avoas da escola, os que están máis preto de nós, os que os acompañan á escola, os que nos axudan, nos coidan e nos ensinan. Pero a proposta tamén se basea nos usuarios do Centro de Día Novoboandanza e calquera iniciativa e proposta sempre ten boa acollida, chegamos a unha marabillosa sintonía que nace do compromiso e das ganas, cun obxectivo moi claro, de crecer como profesionais e como persoas. Esta relación viuse truncada por todo o que vivimos durante os tempos da pandemia e non descartamos traballar de novo xuntos.

No deseño do traballo dos avós e avoas da escola partimos dun deseño inicial que se adapta á realidade e obxectivos de cada curso:

- Avós e avoas na aula: a través de Maruja e Joaquín (dous monicreques que representan a avós e avoas) introducimos o tema na aula e cada persoa de aula deseña a súa propia proposta a través dun conto, unha canción, unhas vivencias...
- Unha primeira reunión do equipo cos avós en solitario onde se lles explica cal é o proxecto e que se pretende e se marcan as pautas concretas de traballo.
- O encontro de avós e netos: unha xornada especial onde a interxeracionalidade cobra protagonismo a través dunha proposta sinxela e lúdica que se basa en establecer unha ponte entre eles.
- Outras propostas que poidan xurdir:
 - o O paseo cos avós e as avoas
 - o Compartir historias e xogos
 - o Os contos que nos falan dos avós e das avoas: continúa co dossier que elaboramos sobre este tema.
 - o As cancións dos avós e das avoas: Seguimos co recopilario que xa está comezado e engadiremos novas cancións

O mundo nas miñas mans

Un proxecto deseñado hai xa varios anos onde, a través de 4 nenos e 4 nenas de diferentes partes do mundo, coñecemos outras culturas, co obxectivo de comprender, coñecer, aceptar, compartir, descubrir... outras culturas diferentes á nosa, co obxectivo de comprender, coñecer, aceptar, compartir, descubrir... fomentando os valores de respecto e convivencia. Este achegamento e coñecemento doutras culturas enriquecenos a todos, fainos máis tolerantes, solidarios, respectuosos... e permítenos achegarnos a coñecer outras persoas que teñen moito que aportar.

Cada neno ou nena do mundo identifícase cun monicreque especialmente deseñado para a escola, cun material específico, unha historia, unha canción...

Os nenos e nenas do mundo cos que traballamos son:

- Fenu Senegal (neno)
- Walter Inglaterra (neno)
- Liliana Arxentina (nena)
- Chavela México (nena)
- Renée Francia (nena)
- Piero de Italia (neno)
- Xiaoyan China (Nena)
- Nanuk Groenlandia (neno)

Aquí non podemos esquecernos de Venkatesh, que é o alumno número 116 de Carricanta, ese rapaz da India que leva tanto tempo na escola e co que descubrimos e aprendemos tantas cousas.

A igualdade está nas nosas mans

Somos conscientes de que nas épocas que nos ocupan é moi importante o traballo da igualdade xa que nesta etapa é onde se poñen as bases dos valores que perdurarán no tempo. Neste momento a nosa sociedade está centrada neste tema xa que a desigualdade, a discriminación e a violencia de xénero están máis presentes do que a todos nos gustaría.

É o momento de asumir responsabilidades e facernos eco do que está a suceder no noso entorno, para iso deseñamos este proxecto que xa estamos levando a cabo.

Este proxecto está orientado á experimentación a través do xogo, situacións baseadas na identificación de roles, na aceptación das diferenzas e no fortalecemento da autoestima. Baséase na educación emocional e nun ambiente de afecto e seguridade, creado para que cada neno e nena sexa capaz de expresar os seus propios sentimentos, sensacións e emocións dun xeito libre e creativo.

O obxectivo xeral é facer realidade a igualdade entre ambos sexos e dende a escola propoñer iniciativas e experiencias que nos leven a iso, implicando a toda a comunidade educativa, educando aos nenos e nenas sen os roles e estereotipos impostos pola sociedade promovendo a igualdade de oportunidades para ambos sexos.

Destacamos a nosa presenza activa na Plataforma PICUS (Plataforma pola Igualdade e contra a Violencia de Xénero Castrillón Urbanización Soto): plataforma que se creou hai xa varios anos e á que pertence Carricanta dende que comezou esta proposta.

Dita Plataforma está integrada por: a AAVV Iar Urbanización Soto, o Centro Cívico e a Biblioteca do Castrillón, o IES Monte das Moas, o CEIP Fernánces Latorre e a EIM Carricanta coas súas respectivas AMPA.

Leváronse a cabo diferentes iniciativas e o foco naquelas idades temperás estivo sempre presente, e axudounos a reflexionar, detectar malas prácticas e asumir un compromiso coa infancia e a sociedade, e deixar constancia do no noso traballo diario, ademais de permitirnos establecer as bases dun proxecto de igualdade na escola e procurar que en todo o que se leva a cabo nesta plataforma se teñan en conta as necesidades, motivacións e intereses dos máis pequenos da veciñanza..

Proxecto inglés: "Colored hankies" (Panos de cores)

A nosa proposta para a lingua inglesa intégrase en situacións cotiás, coas que se esperta con naturalidade o interese polos sons, a experimentación e a expresión de emocións e sentimentos, apoiándose dun xeito moi especial na linguaxe xestual e corporal, e nunha situación de proximidade e afecto. co grupo de nenos e nenas.

O proxecto forma parte do proxecto global da escola e responde aos principios e obxectivos marcados. Os contidos estrutúranse en referencia ao proxecto "Con moitas mans faremos un mundo de cor", sendo cada un dos oito tipos de mans as que marcan as zonas de traballo a través dos panos de cores que se converteno eixo principal da programación en inglés, apoiándose neles á hora de traballar os diferentes contidos que se propoñen neste documento.

Partimos dunha proposta eminentemente lúdica, adaptándoa ao grupo e flexibilizándoa aos ritmos de cada neno e nena. A proposta desenvólvese implicando aos nenos e nenas dende o primeiro momento, en diferentes actividades: rutinas, xogos, música, cancións..., nas que teñen un papel plenamente activo e participativo.

Desenvólvense propostas creativas, motivadoras e variadas onde eles e elas son os protagonistas onde todo é observar, escoitar, identificar, tocar, ulir, relacionar, descubrir, crear... Estimulando e reforzando positivamente as súas palabras e avances.

O xogo como medio de expresión levará ao neno a participar de forma máis activa para lograr a aprendizaxe de forma distendida e gozando dela. A través da acción e da experimentación, os nenos e nenas expresan os seus intereses e motivacións, ao tempo que descubren as propiedades dos obxectos que os rodean. Recursos como a música, os contos, a poesía, as imaxes, a arte... xogan un papel fundamental.

A lingua inglesa pasa tamén a formar parte das actividades cotiás e dos momentos de cea cunha proposta e horarios específicos para cada franxa de idade.

Outros proxectos a mencionar

- Coa maxia nas nosas mans: A creatividade, a maxia, a fantasía... veñen da man de cinco personaxes que viven en Carricanta e, a través do xogo e do asombro, vémonos implicados nunha proposta que non deixa indiferente a ningún dos membros da comunidade educativa.
- Na procura da creatividade: A arte, o teatro, a creatividade... ocupan un lugar importante dentro da proposta pedagóxica e forman parte da nosa forma de facer escola. Abrennos as portas para explorar un mundo máxico, pero moi próximo á realidade. É un mundo que construímos xuntos, un mundo no que somos partícipes. Ao redor desta temática deseñamos diferentes proxectos relacionados coa arte (vidreiras, escultura e pintura e artistas (Miró, Kandinski, Peteiro) así como co cine (Segundo de Chomón, un bo aliado), a artesanía, os elementos do entorno (o sombreiro, a culler, a corda, as pinzas, o papel...), os cambios do medio, do universo...
- Obradoiro de música e son: Parte da proposta O ritmo do son, un proxecto conxunto da EIM Carricanta, Monte Alto e Os Cativos, e o ciclo formativo do IES Ánxel Casal que pretende achegar ao alumnado ao mundo do son, o ruído e o silencio, desde unha perspectiva científica, onde a observación, a manipulación e a experimentación nos permitirán establecer hipóteses e, dun xeito lúdico, construímos nocións científicas. Este traballo colaborativo baseado na experimentación e o xogo, relacionado co son, foi recoñecido a nivel nacional e cada novo curso dámoslle un enfoque diferente.